

Slovenský dizajn nie je v karanténe

Tlačová správa Slovenského centra dizajnu
Bratislava, 9. 4. 2020

Aká je situácia Slovenského centra dizajnu po mesiaci od nástupu do karantény? Aká je situácia slovenského dizajnu, jeho tvorcov a výrobcov v čase pandémie? A aké sú očakávania pre dizajn a od dizajnu v období následnej krízy?

Pred mesiacom sme sa chystali inštalovať výstavu Fórum dizajnu na veľtrhu Nábytok a bývanie v Nitre. Veľtrh mal tento rok oslavovať 30. výročie svojho vzniku a našu expozíciu sme nazvali *Udržateľnosť naprieč generáciami*. V sobotu 7. marca sme sa dozvedeli, že organizátori sa rozhodli neohroziť viac ako sedemdesiat tisíc návštevníkov a kvôli šíreniu choroby Covid-19 veľtrh odložiť. Všetci ste iste zažili podobnú situáciu. Už teraz sme si vedomí, že zažívame historické obdobie, ktoré ovplyvní všetko, čo sme si plánovali nielen na tento rok. Nedávno sme si pripomínali 30. výročie Nežnej revolúcie, a netušili sme, že nás čaká v mnohých ohľadoch najťažšia skúška sily, vytrvalosti a spolupatričnosti od Novembra '89.

V Slovenskom centre dizajnu sme na situáciu zareagovali rýchlo, hneď sme uzavreli priestory pre verejnosť (expozíciu Slovenského múzea dizajnu, Galériu dizajnu Satelit a knižnicu dizajnu) a väčšina zamestnancov už mesiac pracuje z domu. V priebehu štyroch týždňov sme si ujasnili, ako budeme pracovať v obmedzených podmienkach, ktoré projekty urobíme, a niektoré naše ambície sme museli aj obetovať.

Po celý čas sme si uvedomovali najmä skutočnosť, že musíme nájsť čo najviac riešení ako aj naďalej udržať naše aktivity a podujatia, s cieľom prezentovať, prepájať, podporovať slovenský dizajn, čo je dnes ešte dôležitejšie ako kedykoľvek predtým počas existencie našej inštitúcie. **Sme veľmi radi, že v novom pláne činnosti na rok 2020 môžeme prezentovať naše projekty**, o ktorých sa v skratke dočítate nižšie alebo podrobnejšie v priloženom dokumente.

V rámci nich by sme vám radi predstavili našu novú aktivitu, ktorá je reakciou na aktuálnu situáciu v kreatívnom priemysle. **Dnes štartujeme výzvu na zapojenie sa do platformy DESIGN IS NOW!** „V prvom rade robíme to, čo sa od nás v takejto vážnej situácii očakáva. Pracujeme naplno, spolupracujeme so širokým spektrom relevantných organizácií a iniciatív, maximálne využívame náš potenciál a spolu s našimi partnermi vytvárame riešenia, ktoré sa budeme snažiť čo najskôr uviesť do praxe. Spolupracujeme s MK SR v rámci pracovnej skupiny, v ktorej priamo vnímame problémy celej kultúry. Pre efektívnu spoluprácu a riešenia súčasného stavu v oblasti dizajnu spúšťame platformu, ktorá má reálne pomôcť dizajnérom v ich momentálnej neľahkej situácii. Potrebujeme veľa aktuálnych vstupných informácií, ktoré najrýchlejšie získame formou dotazníka, zapájame vlastné databázy a spájame sa s regionálnymi štruktúrami ostatných organizácií. Problém chceme riešiť

medzirezortne za účasti nielen Ministerstva kultúry, ale aj hospodárstva, financií a iných. Hneď po koronavírusu je náš najväčší nepriateľ čas.“ hovorí Maroš Schmidt zo Slovenského centra dizajnu.

Intenzívne nevnímame len situáciu našej inštitúcie, ale hlavne, čo sa deje v oblasti dizajnu a celého kreatívneho sektora. S radosťou už od prvých dní informujeme o tom, čo pre zvládnutie rastúcej krízy robia tí, s ktorými pracujeme celý život. Dizajnér Dodo Dobřík s kolegami vytvorili chat bot <https://covid.chat>, ktorého tím zbiera informácie o ochoreni a prevencii a nainštalovali ho bezplatne na stovky webov. Šéf herného štúdia Šimon Šicko inicioval so skupinou dobrovoľníkov finančnú zbierku a systém zásobovania nedostatkovými ochrannými pomôckami **Kto pomôže Slovensku** (www.ktopomozeslovensku.sk). Šírili sme informáciu o domácej výrobe rúšok, keď to bolo najviac potrebné a všetci sme sledovali, ako sa návody na šitie rúšok stali najrozšírenejším dizajnerským návrhom tejto doby. **Dizajnéri a dizajnérky sa zapojili a vytvárali jednoduché strihy, videonávody a šili stovky rúšok pre tých, ktorí ich potrebovali.** Spomeňme Michaelu Bednárovú, Teréziu Feňovčíkovú, Zlaticu Hujbertovú, Danu Kleinert, Lukáša Krnáča, Andreu Pojezdálovú, Ľubicu Poncik, Soňu Sadiilkovú, Lenku Sršňovú, Máriu Štranekovú, Marínu Žiakovú... Kolektív dizajnérov na Ústave dizajnu Fakulty architektúry STU spustil kolaboratívnu platformu pre študentov dizajnu **COVID COLAB** (<https://covidcolab.sk>) a mnohé ďalšie iniciatívy.

Schopnosti, ktoré dizajnérky a dizajnéri v tejto kríze prejavujú, empatia, manuálna zručnosť, schopnosť rýchlo sa zorganizovať a nezištnosť, prispievajú k tomu, že pandémiu všetci zvládame lepšie. Aká je však ich situácia v konfrontácii s karanténou a aký je predpoklad dopadov na ich profesie po skončení karantény?

Mnohé výrobné podniky a firmy so zamestnancami, ktoré vyrábajú dizajn (nábytok, sklo, prístroje, automobily...) čelia podobnej situácii ako ostatné podniky na Slovensku a po celom svete. Hrozí im finančná nestabilita, prepúšťanie zamestnancov, rušenie objednávok, sú obmedzené či zatvorené domáce a zahraničné trhy. Individuálni tvorcovia dizajnu a malé dizajnerské štúdiá a ateliéry sú v podobnej situácii ako živnostníci v iných odboroch – hrozí im nedostatok finančných rezerv na preklenutie situácie, musia hľadať alternatívne spôsoby zárobku. V nasledujúcich mesiacoch sa predpokladá všeobecný pokles zákaziek.

Mnohí zamestnanci v kreatívnych oblastiach môžu síce pracovať aj z domu, no dlhotrvajúci pokles aktivít vo všetkých oblastiach ekonomiky môže spôsobiť, že aj ich zamestnávateľia budú musieť zvažovať prepúšťanie.

Riaditeľka Slovenského centra dizajnu Mária Rišková k situácii uviedla: *„Všetci v SCD cítíme zodpovednosť a solidaritu, nebudeme sa skrývať za svoje pracovné úväzky, ale urobíme čo najviac preto, aby sme pomohli vytvoriť záchrannú sieť pre tých, ktorí to potrebujú. A aj pre to, aby sme ukázali verejnosti, že dizajn a ostatné kreatívne disciplíny majú zmysel aj v čase krízy, že sa nestahujú do ulity nečinnosti, ale hľadajú, ako by pomohli.“*

Dôvodov na oprávnené obavy je veľa, ale Slovenské centrum dizajnu pokračuje v práci a je pripravené prostredníctvom svojej činnosti i novej platformy DESIGN IS NOW! pomôcť kreatívnemu sektoru, hlavne našej oblasti dizajnu. Budeme vyjednávať v mene tvorcov a výrobcov dizajnu, poskytneme informácie o ich problémoch Ministerstvu kultúry, ale i ďalším inštitúciám a sektorom, ktoré môžu na jednej strane pomôcť a na strane druhej využiť schopnosti a zručnosti ľudí, ktorí robia dizajn.

V skratke o aktivitách Slovenského centra dizajnu v roku 2020:

- **Národnú cenu za dizajn**, ktorá bude tento rok za oblasť komunikačného dizajnu, vyhlásime a s prihlasovaním začneme na začiatku mája;
- **Výstavy v Galérii dizajnu Satelit** spustíme od mája vo forme výstav vo výkladoch a otvorenie galérie plánujeme na jesennú sezónu (chystáme dve výstavy venované grafickému dizajnu a súčasnej keramike);
- V súčasnosti neprístupnú expozíciu **100 rokov dizajnu v Hurbanových kasárňach** budeme prezentovať online vďaka sprievodnej webovej stránke <http://100.scd.sk>. Návštevnosť stránky stúpila po zatvorení výstavy v niektoré dni aj o 100 %. Postupne budeme k profilom dizajnérov a firiem pridávať aktuálne informácie. Otvorenie expozície plánujeme v dvoch alternatívach (júl alebo polovica septembra);
- **Časopis Designum** vyjde podľa plánu – vydáme 4 čísla, prvé už čoskoro putuje do schránok predplatiteľov v elektronickej forme, tlačiť budeme prvé číslo spolu s druhým a budeme ich spoločne distribuovať;
- **Akcie s účasťou verejnosti – Deti vo forme, Klub dizajnu, Diskurz dizajnu** v súčasnosti budeme robiť online, až kým znovu nepozveme návštevníkov do našich priestorov (rátame s jesennou sezónou);
- Projekt **Dizajn a inovácie podporený programom spolupráce INTERREG SK–AT 2014 – 2020** dokončíme a postupne budeme online verejnosti prezentovať zaujímavé výstupy;
- **Výskumno-vývojové projekty oddelenia SCD Inolab a Tatra 603 X Coupé** naďalej pokračujú;
- **Online časopis e-designum a správy z oblasti dizajnu** nájdete na našej webovej stránke a na sociálnych sieťach nepretržite;
- **Okrem týchto aktivít sa venujeme každodennej práci v rámci všetkých oddelení SCD**

(Viac o pláne činnosti a jednotlivých aktivitách SCD 2020 a výzvu platformy DESIGN IS NOW! nájdete v prílohách tejto správy.)

Kontakty:

www.scd.sk

sekretariat@scd.sk

Mária Rišková

maria.riskova@scd.sk

Maroš Schmidt

maros.schmidt@scd.sk

Platforma DESIGN IS NOW! platforma.din@scd.sk

Slovenské centrum dizajnu je príspevková organizácia Ministerstva kultúry SR.

Ďakujeme partnerom, ktorí nás dlhodobo podporujú:

Generálny partner SCD: J&T Banka

Partner SCD: Antalis